

زبان الهی

ترجمه و تلخیص: آناهیتا کارآمد

برگرفته از دائرة المعارف ویکی پدیا

در این سلسله مقالات، به مقوله زبان و مشکلات مرتبط با آن به ویژه در حوزه مباحث عرفانی پرداخته خواهد شد. در ابتدا نگاهی اجمالی به نظرات مختلف در مورد چگونگی پیدایش زبان و زبان الهی می اندازیم. زبان الهی، زبان خدایان، یا در ادیان یکتاپرست، زبان خدا (یا فرشته ها) همان مفهوم زبان بدوی یا نخستین الهی یا عرفانی است که بر گفتار آوایی انسان مقدم است. در مذهب ودایی، سانسکریت ودایی به عنوان زبان خدایان در نظر گرفته شد. در عرفان ملی تامیل، زبان تامیل الهی تر از سانسکریت در نظر گرفته می شود. اپسیلونیست ها زبان یونانی را به علت ارتباط اش با ریاضیات، الهی و یا دارای منشا ماورای زمینی می دانستند.

سنت های ابراهیمی

در مذهب یهودی- مسیحی، مشخص نیست که آیا زبانی که خدا توسط آن حضرت آدم^۱ را مخاطب قرار می داد، همان زبانی بوده که حضرت آدم^۲ به عنوان نام گذار (عهد عتیق، کتاب پیدایش ۲:۱۹) برای نام گذاری تمام موجودات زنده به کار می برده و یا این که زبانی دیگر بوده است. اما از آن جایی که خداوند به شکلی تصویر شده که در هنگام آفرینش از گفتار استفاده می کرده است و حضرت آدم را قبل از عهد عتیق، کتاب پیدایش ۲:۱۶ مخاطب قرار داده است، بعضی از صاحب نظران چنین فرض کردند که زبان خدا متفاوت از زبانی است که در بهشت توسط حضرت آدم خلق شده؛ در حالی که بیشتر صاحب نظران یهود، زبان عبری را زبان خدا عنوان کرده اند.

در سال ۱۸۵۱ جاکوب گریم (Jacob Grimm) در مورد این مسأله که آیا خداوند عبری صحبت کرده است، اظهار داشت که اگر خدا به زبانی صحبت کرده باشد، در واقع هر زبانی که مشتمل بر حروف صامت دندانان است، پس خدا باید دندانان می داشته و از آن جا که دندان نه برای گفتار بلکه برای خوردن آفریده شده بود، پس می توان نتیجه گرفت که خدا غذا هم می خورد، که این موضوع به قول فریتس استال (Frits Staal) به بسیاری فرضیات نامطلوب دیگر هم منجر می شود، در حدی که بهتر است مسأله را کلاً کنار بگذاریم.

فلسفه راز و رمز

در سال ۱۵۱۰ میلادی، هاینریش کرنلیوس اگریپا (Heinrich Cornelius Agrippa) کتاب سوم از مجموعه داکولتا فیلاسوفیا (De Occulta Philosophia) را منتشر کرد که مشتمل بر اطلاعات دیگری در مورد زبان الهی بود. عنوان فصل بیست و سوم کتاب درباره "زبان فرشتگان و صحبت کردن آن‌ها با یکدیگر و با ما" است. در این فصل وی ابراز می‌کند:

"ما ممکن است در این که فرشته‌ها و

یا دیوها - از آن جایی که آن‌ها ارواح

محض هستند - از هرگونه گفتار

صوتی و یا زبان بین خودشان و

یا زبان ما، استفاده کنند، شک

داشته باشیم، اما پل (Paul)

در جایی گفته است: "من با

زبان انسان یا فرشته‌ها صحبت

می‌کنم؛ اما این که زبان و یا

گفتار آن‌ها چگونه است، بیشتر

مورد شک و تردید قرار گرفته است.

چرا که بسیاری فکر می‌کنند که اگر آن‌ها

از هر اصطلاحی استفاده کنند، عبری است، زیرا

این زبان قبل از همه بوده، از بهشت آمده است، قبل از اغتشاش

زبان‌ها در بابل بوده، قوانین از طرف خدای پدر، به این زبان ارائه

شد. انجیل‌های چهارگانه (Gospel) که توسط عیسی مسیح

موعظه شد با این زبان بود و با همین زبان الهاماتی توسط روح

القدس به پیامبران داده شد. با توجه به این که تمام زبان‌ها تخریب

و دگرگونی‌های فراوانی داشته و دارند، این زبان به تنهایی، همیشه

بدون تغییر مانده است."

سپس در فصل ۲۷، آگریپا زبان الهی را دوباره این گونه تعریف

می‌کند:

"اما همان طور که در کتاب اول نشان دادیم، به خاطر این

که حروف هر زبانی در اعداد، ترتیب و شکل خود یک منشأ الهی

و علوی دارند، من به آسانی در مورد اسامی ارواح به این صورت

نتیجه‌گیری می‌کنم که آن‌ها نه تنها به حروف عبری بلکه با

کلدانی، عربی، مصری، یونانی، لاتین و هر زبان دیگری نیز ساخته

می‌شوند."

در اواخر دهه ۱۵۰۰ میلادی جان دی (John Dee) ریاضی

دان و محقق دوره الیزابت به همراه مدیوم و کیمیاگری به نام ادوارد کلی (Edward Kelley) (که هر دوی آن‌ها با نوشته‌های آگریپا آشنا بودند) اظهار داشتند که "گفتار علوی" را مستقیماً از فرشته‌ها در طی جلسات گوی بینی دریافت داشته‌اند. آن‌ها حجم زیادی از زبان مذکور را در دفتر خاطرات خود ضبط کردند (که امروزه به عنوان "پنج کتاب راز و رمز" و "یک ارتباط صادقانه و وفادار..." منتشر شده است)، همراه با متن کاملی به آن زبان

که "کتاب لواگیس (Loagaeth)" (یا

"گفتاری از سوی خدا") نامیده شده

است. زبانی که جان دی در دفتر

خاطراتش "فرشته وار" نامیده

و امروزه غالباً به غلط به نام

دقیانوسی خوانده می‌شود،

میتولوژی مسیحی-یهودی

بنیادی در مورد زبان الهی را

دنبال می‌کند. بر طبق کتاب

"یک ارتباط صادقانه و وفادار"،

چنین فرض شده که "فرشته وار"،

زبانی بوده که خدا برای آفرینش جهان

از آن استفاده کرده و سپس توسط حضرت

آدم^۲ برای صحبت با خدا و فرشته‌ها و نام گذاری تمام

موجودات به کار رفته است. حضرت آدم^۲ سپس این زبان را در اثر

هبوط از بهشت از دست داد و یک نوع زبان عبری بدوی ساخت

که مبتنی بر خاطره^۳ محو و مبهم او از زبان "فرشته وار" بود. سپس

این زبان جدید تا زمان اغتشاش زبان‌ها در برج بابل، زبان جهانی

بشر بود. پس از آن تمام زبان‌های بشری مختلف، بسط و توسعه

یافتند که یکی از این زبان‌ها، یک نوع عبری اصلاح شده تر بود

(که ما آن را به عنوان عبری کتاب مقدس می‌شناسیم). از زمان

حضرت آدم^۲ تا زمان جان دی و کلی، زبان "فرشته وار" از انسان‌ها

مخفی بود، به استثنای شاه انوش (پسر قابیل) - که "کتاب لواگیس

(Loagaeth)" را برای بشریت نگاشت، که این کتاب در طوفان

نوح از بین رفت.

جرج ویلیام راسل (George William Russell) در کتاب

شمع بصیرت (۱۹۱۸م) چنین بحث می‌کند: "ذهن انسان به شکل

خدائی گونه ساخته شده و عناصر گفتار، به نیروهای ذهن او، و از

این طریق به هستی حقیقت مطلق، مربوط است."

در فرهنگ مردمی

در فیلم "عنصر پنجم" به کارگردانی لوک بسون، به زبان الهی اشاره شده و یکی از هنرپیشه های فیلم به نام لی لو (Leeloo) به این زبان صحبت می کند.

اغتشاش زبان ها

اغتشاش زبان ها اولین تقسیم شدگی زبان های بشری است که در کتاب مقدس، پس از فروریختن برج بابل توصیف شده است (عهد عتیق، کتاب پیدایش ۹-۱۱:۱). این توصیف متضمن این امر است که قبل از این رویداد، بشریت به یک زبان واحد سخن می گفته که این زبان، مشابه و یا برگرفته از زبانی بود که آدم و حوا در بهشت به آن تکلم می کردند. در زمان اغتشاش زبان ها، بر اساس روایات، این زبان به هفتاد و یا هفتاد و دو گویش تقسیم شد. این مسأله گاهی به عنوان امری متضاد با آیه ۱۰:۵ کتاب پیدایش عهد عتیق، تعبیر شده است که می گوید:

"از اینان جزایر امت ها منشعب شدند در اراضی خود، هر یکی موافق زبان و قبیله اش در امت های خویش".
 که متضمن این مسأله است که حتی قبل از بابل، زبان های بشری بین فرزندان یافث (Japheth پسر نوح) از هم جدا شده بودند.

علمای یهودی، مسیحی و حتی مسلمان در طول قرون وسطی، زبان عبری را عموماً به عنوان زبانی در نظر می گرفتند که خدا برای مخاطب قرار دادن حضرت آدم در بهشت از آن استفاده می کرده و نیز حضرت آدم به عنوان نام گذار (زبان آدم) به کار می برده است. دانته در کمدی الهی با بیان این که حضرت آدم، خدا را با ضمیر I و نه EL مورد خطاب قرارداد، به طور ضمنی عنوان می کند که

زبان بهشت از زبان عبری متأخر، متفاوت بود.

قبل از پذیرش خانواده زبان "هندو اروپایی"، این زبان ها از سوی برخی نویسندگان، "یافتی" (منسوب به یافث پسر نوح) در نظر گرفته می شدند (مانند راسموس راسک Rasmus Rask در سال ۱۸۱۵م). در شروع رنسانس اروپا، زبان های منسوب به یافث (یافتی) بر زبان عبری اولویت داشت، به این دلیل که در مورد این زبان ها فرض بر این بود که هیچ گاه دچار دگرگونی نمی شدند، چرا که متکلمین این زبان ها، هرگز در تخریب برج بابل دخالتی نداشتند. از بین زبان هایی که به عنوان بازماندگان زبان حضرت آدم به شمار می آیند، می توان به زبان های "پیش هندو اروپایی"، آلمانی، زبان بومی اسکاتلندی، سوئدی و ... اشاره کرد.

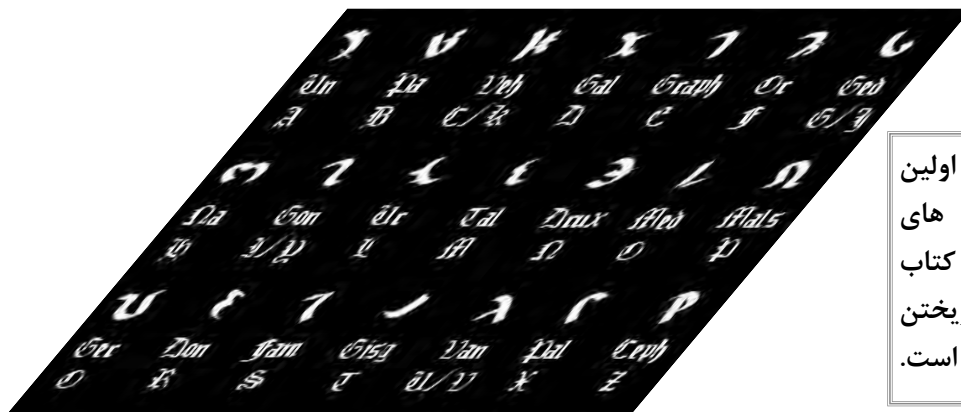
زبان مقدس

زبان مقدس (یا زبان عبادت)، اغلب زبانی مرده است که فقط برای اهداف مذهبی، توسط مردمی که به زبان دیگری در زندگی روزمره خود تکلم می کنند، حفظ شده است.

سنن مشتمل بر مناسک مذهبی و عبادی، غالباً مکانی را فراهم می آورند که اشکال باستانی زبان در آن ارائه می شود. یکی از موارد استعمال ضمیر انگلیسی منسوخ thou، برای نیایش هایی استفاده می شود که در آن، نسخه رسمی انجیل یا نسخ قدیمی کتاب نمازگزاران وابسته به "کلیسای انگلیس" خوانده می شود.

کاربرد

استفاده از زبان مقدس، نمایانگر جنبه دیگری از این عملکرد زبان است. در حال حاضر، زبان رایج به نسبت زبان متون مقدس بسیار تغییر کرده است به طوری که درک زبان نیایش های قدیمی بدون ممارست های ویژه امکان پذیر نیست. ژوار و مبلغین مذهبی ممکن است زبان قدیمی را به سرزمینی ببرند که هیچ کس با

اغتشاش زبان ها اولین تقسیم شدگی زبان های بشری است که در کتاب مقدس، پس از فروریختن برج بابل توصیف شده است.

آن صحبت نمی کند، و یا اصلاً به زبان بیگانه ای حرف می زنند. هنگامی که یک زبان به عنوان زبان نیایش مذهبی استفاده شود، پیروان آن مذهب اغلب آن زبان را مقدس و منزّه می دانند به طوری که نبایستی به عنوان زبان بومی و روزمره مورد استفاده قرار گیرد. معمولاً زبان مقدس ملبّس به چنان وقار و شأنی می شود که زبان بومی فاقد آن است. سرمایه گذاری در آموزش روحانیون برای درک و استفاده از زبان مقدس، تبدیل به یک سرمایه گذاری فرهنگی مهم می شود. توانایی آن ها در استفاده از زبان، باعث می شود به ساختار دانشی دست یابند که افراد آموزش ندیده امکان دسترسی به آن را ندارند.

-- "پنجابی کلاسیک"، زبان متون مقدس مکتب سیک است و با لهجه های مختلف پنجابی امروزه متفاوت می باشد.
 -- "سانسکریت"، زبان وداها و سایر متون مقدس هندو است و ریشهٔ زبان ماهایانا در بودیسم و جینیسم می باشد.
 -- "تبتی قدیم"، با نام چوکی (Chokey) در بوتان شناخته می شود و زبان بودیسم تبتی است.
 -- "سومری"، در آشور و بابل تا مدت ها پس از انقراض آن ها به عنوان زبان روزمره به کار می رفت.

تا این زمان، زبان های زیادی به عنوان زبان مقدس مورد استفاده قرار گرفته اند. از این میان چند نمونه در زیر آمده است:
 -- "لاتین کلیسایی"، زبان رسمی کلیسای کاتولیک روم است. کلیسای روم استفاده از زبان یونانی در نیایش را تا اواسط قرن چهارم پس از میلاد ادامه داد، تا این که پاپ سنت داماسوس اول (Damasus I)، لاتین را به عنوان زبان نیایش به رم معرفی کرد (چند کلمه عبری و یونانی باقی ماند).

-- "سریانی"، به عنوان زبان نیایش مسیحیان سریانی که متعلق به کلیساهای کاتولیک کلدانی، آسوریان شرق، ارتدکس، کاتولیک سریانی و مارونی بودند، مورد استفاده قرار گرفته است.

-- "عربی کلاسیک"، برای مسلمانان تنها زبان واقعی قرآن است و با گونه های مختلف زبان عربی که امروزه صحبت می شود، کاملاً متفاوت است.

-- "اوستایی"، زبان قدیمی ترین بخش اوستا، متن مقدس زرتشتیان است.

-- "چینی کلاسیک"، زبان ادبیات کهن چین و دائوئیست های کنفوسیوسی، و هم چنین زبان متون مقدس بودیست های ماهایانا (یکی از قدیمی ترین مکاتب بودیسم که بر اساس اعتقاد به بدهی ستوه بنا شده است) در آسیای شرقی می باشد که کاملاً با زبان ماندین که امروزه صحبت می شود، تفاوت دارد.

-- "قبطی"، فرمی از مصری قدیم که توسط کلیساهای ارتدکس و کاتولیک قبطی مورد استفاده قرار می گیرد.

-- "اتروسکانی" (توسکانی) برای مقاصد مذهبی و جادوگری در امپراطوری روم ترویج شده است.

-- "جیز" (Ge'ez)، پایهٔ زبان بسیاری از قبایل سامی اتیوپی (از قبیل Amharic, Tigrinya, Tigre) است که توسط

یهودیت

زبان مقدس، عبارتی است که به معنای زبان عبری کتاب مقدس مورد استفاده قرار می‌گیرد. این اصطلاح اشاره به کارهای گسسته‌ای دارد که ابتدا در طومار بحرالمیت نگهداری و پس از آن در ادبیات خاخامی وارد شد. عبری زبان سنتی عبادات مذهبی یهودی است، با این حال کاربرد آن امروزه در فرقه‌های مختلف مذهبی متفاوت است (درفرقة ارتدکس تقریباً تماماً عبری است؛ فرقة اصلاح طلبان بسیار کم تر از آن استفاده می‌کنند و استفادهٔ محافظه کاران اغلب بین این دو گروه قرار می‌گیرد).

مسیحیت

مسیحیت دارای یک زبان مقدس واحد نیست. در حمایت از مأموریت سنت سیرل و سنت متودیوس در مورد زبان اسلاو، پاپ در قرون وسطی این بدعت را که "تنها زبان‌های عبری، یونانی و لاتین بر صلیب عیسی مسیح حک شده است بنابراین مناسب نیایش روحانی می‌باشد"، رد کرد. اگرچه کلیساهایی که می‌توانستند در مورد سرچشمهٔ خود تا قرون اول مسیحیت تحقیق کنند، استفاده از زبان استاندارد روز را ادامه دادند؛ زبان‌هایی مانند: آرامی، لاتین در کلیسای کاتولیک روم، یونانی در کلیسای ارتدکس و کاتولیک یونان، زبان کلیسای قدیم اسلاو در کلیسای اسلاو، زبان گیز در کلیسای ارتودکس و کاتولیک اتیوپی و زبان قبطی در مسیحیت قبطی.

اسلام

عربی کلاسیک زبان مقدس اسلام است که زبان قرآن و پیامبر اسلام حضرت محمد ص می‌باشد. مانند زبان لاتین، عربی کلاسیک هم دارای ویژگی‌های منطقی و عقلانی و هم، زبان عبادت است که در بیشتر جهان اسلام مورد استفاده قرار می‌گیرد.

منابع:

- (Anne Catherine Emmerich, *Life of Jesus Christ And Biblical Revelations* (۱۷۹۰).
- (Umberto Eco, *The search for the perfect language* (۱۹۹۳).
- Stone, M.E. and Eshel, S, An exposition on the Patriarchs (۴Q۴۶۴) and two other documents (۴Q۴۶۴a and ۴Q۴۶۴b) Le Muséon ۱۰۵,۳ (۱۹۹۲) ۴-۲۶۴-۲۴۳ (contains a discussion of the Dead Sea scroll text).
- کتاب مقدس (عهد عتیق و عهد جدید).